

Prima instanță: Judecătoria Ungheni, sediul Central, judecător: M. Ulinici
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău, judecători: M. Anton, I. Țurcan, V. Cotorobai
Instanța de revizuire: Curtea de Apel Chișinău, judecători: A. Panov, I. Țurcan, L. Pruteanu

Î N C H E I E R E

06 octombrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru

examinând recursul declarat de Haiu Maria, prin intermediul avocatului Nastas Tatiana,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de Drumea Cătălina către Bodi Anjel, Ion Drumea și Haiu Grigore cu privire la declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare, încheiat între Drumea Cătălina și Anjel Bodi, și anularea contractului de vânzare-cumpărare încheiat între Bodi Anjel și Haiu Grigore, repunerea părților în situația anterioară, încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 25 martie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire depusă de Haiu Maria împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 21 martie 2019,

c o n s t a t ă :

La 05 septembrie 2017, Drumea Cătălina s-a adresat cu o cerere de chemare în judecată către Bodi Anjel, Drumea Ion și Haiu Grigore cu privire la declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare a apartamentului nr. 30, situat în or. Nisporeni, str. XXXXXXXX, 76, încheiat între Drumea Cătălina și Bodi Anjel, înregistrat la 18 martie 2016 cu nr.1953, și anularea contractului de vânzare - cumpărare a apartamentului nr. 30, situat în or. Nisporeni, str. XXXXXXXX, 76, încheiat între Bodi Anjel și Haiu Grigore, înregistrat la 11 noiembrie 2016 cu nr.12841; repunerea părților în situația anterioară, încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 23 noiembrie 2018 a Judecătoriei Ungheni, sediul Central, acțiunea a fost respinsă.

Prin decizia din 21 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de Drumea Cătălina, casată hotărârea din 23 noiembrie 2018 a Judecătoriei Ungheni, sediul Central, și emisă o nouă hotărâre de admitere a acțiunii.

Prin încheierea din 06 noiembrie 2019 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de Bodiș Anjel a fost considerat inadmisibil.

La 23 decembrie 2019, notarul Rodion Butnaru a înaintat cerere de revizuire împotriva deciziei din 21 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea deciziei, și hotărârii primei instanțe, cu remiterea cauzei spre rejudecare în prima instanță.

Prin încheierea din 05 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău, cererea de revizuire depusă de notarul Butnaru Rodion a fost respinsă ca fiind inadmisibilă.

Prin decizia din 22 iulie 2020 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de notarul Butnaru Rodion a fost respins, fiind menținută încheierea din 05 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău.

Prin încheierea din 30 octombrie 2020 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de Haiu Grigore împotriva deciziei din 21 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost restituit.

Prin încheierea din 23 decembrie 2020 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de Haiu Grigore a fost considerat inadmisibil.

La 01 martie 2021, Haiu Maria a înaintat o cerere de revizuire, prin care a solicitat admiterea acesteia, casarea hotărârii din 23 noiembrie 2018 a Judecătoriei Ungheni, sediul Central și a deciziei din 21 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, remiterea cauzei spre rejudecare.

Prin încheierea din 25 martie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire depusă de Haiu Maria împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 21 martie 2019.

La 06 iulie 2021, Haiu Maria, prin intermediul avocatului Nastas Tatiana, a declarat recurs împotriva încheierii din 25 martie 2021 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea recursului a indicat că soluția instanței de apel este neîntemeiată, dat fiind faptul că instanța nu a dat o apreciere corespunzătoare temeiului de revizuire invocat de către Haiu Maria.

Astfel, a solicitat repunerea în termenul de declarare a recursului, admiterea recursului, casarea încheierii din 25 martie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a hotărârii din 23 noiembrie 2018 a Judecătoriei Ungheni, sediul Central și a deciziei din 21 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, cu remiterea cauzei spre rejudecare.

Examinând materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Haiu Maria, prin intermediul avocatului Nastas Tatiana, urmează a fi restituit din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 426¹ alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs este în drept să restituie recursul împotriva încheierii dacă cererea de recurs a fost depusă în afara termenului legal, iar recurentul nu solicită repunerea în termen sau instanța de recurs a refuzat să efectueze repunerea în termen.

În conformitate cu art. 426¹ alin. (2) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii judecătorești se restituie în baza a cel puțin unuia din temeiurile prevăzute la alin. (1), printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac.

Din materialele dosarului s-a constatat că, prin încheierea din 25 martie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire depusă de Haiu Maria împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 21 martie 2019.

Prin scrisoarea nr. 2925 din 31 martie 2021, copia încheierii din 25 martie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată pentru cunoștință participanților la proces (f.d. 168, vol. II), însă la materialele cauzei nu se regăsesc înscrisuri care să certifice momentul recepționării acesteia.

Potrivit cererii de recurs, avocatul Nastas Tatiana a invocat faptul că nu a recepționat încheierea din 25 martie 2021 a Curții de Apel Chișinău, motiv din care a solicitat repunerea în termenul de declarare a recursului. Este de menționat faptul, că avocatul a evitat să indice când anume și în ce circumstanțe i-a devenit cunoscută soluția instanței.

Potrivit materialelor cauzei, prin cererea din 29 aprilie 2021, avocatul Nastas Tatiana a solicitat Judecătoriei Ungheni să-i fie eliberat actul judecătoresc pronunțat de Curtea de Apel Chișinău, făcând mențiunea pe cerere prin care confirmă că a primit copiile solicitate (f.d. 170, vol. II). Totuși instanța de recurs atrage atenția asupra faptului că din acest înscris nu poate fi dedus cu certitudine copia cărui act a fost ridicată de către avocatul recurenteii.

Prin cererea din 18 mai 2021, avocatul Nastas Tatiana a solicitat Judecătoriei Ungheni să-i fie eliberată decizia din 25 martie 2021, făcând mențiunea expresă pe cerere prin care confirmă că, la 08 iunie 2021, a primit copia încheierii nr. 2rh-35/21, pe care a solicitat-o (f.d. 173, vol. II).

În conformitate cu art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Articolul 111 alin. (3) din Codul de procedură civilă, arată că termenul de procedură stabilit în ani, luni sau zile începe să curgă în ziua imediat următoare datei calendaristice stabilite, datei comunicării actului de procedură sau producerii evenimentului ori momentului care a condiționat începutul lui.

Potrivit art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Respectiv, avocatului Nastas Tatiana încheierea din 25 martie 2021 a Curții de Apel Chișinău i-a fost comunicată la 08 iunie 2021, aceasta fiind în drept să depună recursul până la data de 23 iunie 2021, inclusiv. Recursul declarat de Haiu Maria, prin intermediul avocatului Nastas Tatiana, a fost înregistrat la 06 iulie 2021, fiind expediat prin poștă la 03 iulie 2021 (f.d. 180, vol. II), cu omiterea termenului stabilit de lege.

În același context, art. 75 alin. (1) din Codul de procedură civilă stabilește că, în procesul civil, persoanele fizice își pot apăra interesele personal, prin avocat sau avocat stagiar. Participarea personală în proces nu face ca persoana fizică să decadă din dreptul de a avea avocat. Cu titlu principal, în conformitate cu art. 75 alin. (4) din Codul de procedură civilă, actele procedurale efectuate de reprezentant în limitele împuternicirilor sale sunt obligatorii pentru persoana reprezentată în măsura în care ele ar fi fost efectuate de ea însăși. Culpă reprezentantului este echivalentă culpei părții.

Este de menționat că, potrivit jurisprudenței CEDO, părților pe dosar le revine obligația de a lua măsurile necesare privind protecția drepturilor sale de acces la justiție, însă, totodată, în conformitate cu principiile generale unanim recunoscute și

normele dreptului internațional, instanța de judecată la fixarea termenului limită de înlăturare a neajunsurilor, precum și a celui de prezentare a părților în ședința de judecată urmează să țină cont de proporționalitatea raporturilor juridice legate de disponibilitatea părților și rolul judecătorului în procesul civil. Importanța acestui fapt este determinată de echilibrul care trebuie menținut între puterea pe care o deține partea și cea cu care este investită instanța prin lege, în scopul de a exclude orice aparență, iar aplicarea dispozițiilor legale să fie în așa fel, încât să evite aplicarea sancțiunilor procedurale, acolo unde este posibil.

În conformitate cu art. 116 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

Prin prisma prevederilor citate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție notează că, termenul de declarare a recursului poate fi restabilit dacă persoanele îndreptățite solicită acest lucru și prezintă probe veridice ce confirmă imposibilitatea de a depune recursul în termen. La caz, recurenta nu a prezentat probe și nu a făcut dovada faptului că motivele pentru care a omis termenul de atac a încheierii, sunt întemeiate.

Colegiul conchide că, drept unicul temei de repunere în termenul de declarare a recursului, a fost invocată neexpedierea de către Curtea de Apel Chișinău a încheierii contestate participanților la proces spre cunoștință. Instanța de recurs consideră că acest temei nu poate fi reținut, deoarece contravine materialelor cauzei, iar avocatul recurantei nu a indicat niciun motiv care ar fi împiedicat-o să depună cererea de recurs timp de 15 zile din momentul în care, la 08 iunie 2021, a primit copia încheierii contestate.

În acest context, instanța de recurs notează că în conformitate cu art. 56 alin (3) din Codul de procedură civilă, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

De altfel, instanța de recurs reiterează că exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, cărora li se subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă, or, prevederile art. 15 din Codul de procedură civilă, stipulează expres că participanții la proces și alte persoane interesate ale căror drepturi, libertăți ori interese legitime au fost încălcate printr-un act judiciar pot exercita căile de atac împotriva acestuia în condițiile legii.

Față de cele expuse, instanța de recurs consemnează că art. 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului îi garantează fiecărei persoane dreptul de a sesiza o instanță cu orice contestație referitoare la drepturile și obligațiile sale cu caracter civil. Instanța europeană a relatat însă, în practica sa constantă, că „dreptul la o instanță” nu este absolut. În această privință, Curtea Europeană în mai multe cauze de acest gen, nu exclude niciodată ipoteza că interesele unei bune administrări a justiției pot să justifice impunerea unui termen de exercitare a căii de atac (cauza

Bacev contra Fosta Republică Yugoslavă a Macedoniei, Kemp contra Luxembourg, Diaz Ochoa contra Spaniei) în carte înalta Curte a arătat că termenul fixat de legea internă este o restricție ce guvernează accesul la justiție.

Relevantă în acest sens este și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în speța Panomaryov vs Ucraina (hotărârea din 03 aprilie 2008, definitivă din 29 septembrie 2008), în conținutul căreia Curtea a notat că, reînnoirea termenului pentru introducerea unei căi ordinare de atac din motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că recursul a fost depus cu omiterea termenului de declarare și în lipsa temeiurilor de admitere a cererii de repunere în termen, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge cererea de repunere în termen a recursului și a restitui recursul declarat de Haiu Maria, prin intermediul avocatului Nastas Tatiana, ca fiind depus în afara termenului legal.

În conformitate cu art. 269-270, art. 426¹ alin. (1) lit. a), 426¹ alin. (2) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se respinge cererea înaintată de Haiu Maria, prin intermediul avocatului Nastas Tatiana cu privire la repunerea în termenul de declarare a recursului, ca neîntemeiată.

Se restituie ca fiind depus în afara termenului legal recursul declarat de Haiu Maria, prin intermediul avocatului Nastas Tatiana, împotriva încheierii din 25 martie 2021 a Curții de Apel Chișinău, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Drumea Cătălina către Bodiș Anjel, Ion Drumea și Haiu Grigore cu privire la declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare, încheiat între Drumea Cătălina și Anjel Bodiș, și anularea contractului de vânzare-cumpărare încheiat între Bodiș Anjel și Haiu Grigore, repunerea părților în situația anterioară, încasarea cheltuielilor de judecată.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru